

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY

Příloha

k usnesení vlády

ze dne 9. července 2008 č. 846

Stanovisko

vlády k návrhu zákona o poskytování půjček se státním příspěvkem mladým manželům (sněmovní tisk č. 539)

Vláda na své schůzi dne 9. července 2008 projednala a posoudila návrh zákona o poskytování půjček se státním příspěvkem mladým manželům (sněmovní tisk č. 539), a vyjádřila s tímto návrhem **nesouhlas**, a to zejména z těchto zásadních důvodů:

Navrhovaná právní úprava by značně rozšířila okruh mandatorních výdajů státního rozpočtu, s čímž jeho návrh pro rok 2009, ani střednědobý výhled na léta 2010 a 2011 nepočítá, a přitom by nevedla ani k naplnění některých cílů, které předkladatelé s návrhem zákona spojují. Poskytnutí úrokové dotace, jako ekonomicky nejvýznamnější výhody navrhovaného opatření, které by mělo naplnit hlavní cíl návrhu zákona, tj. podpořit zvýšení porodnosti a zvýšit motivaci mladých lidí k zakládání početnějších rodin, není přitom v navrhované podobě u manželů vůbec na narození dítěte závislé. Prenatální motivaci obsahuje pouze státní příspěvek, jehož navržená výše je ovšem ve srovnání s náklady na péči o dítě a jeho výchovu zcela zanedbatelná.

Za nepřijatelnou považuje vláda také skutečnost, že předložený návrh zákona není slučitelný s právem ES/EU. Vzhledem k tomu, že oba manželé, jak návrh zákona předpokládá, musejí být výdělečně činní, jsou pracovníky ve smyslu evropského práva a na základě čl. 7 odst. 2 nařízení Rady (EHS) 1612/68 ze dne 15. října 1968, o volném pohybu pracovníků uvnitř společenství, jim musí být poskytnuty také stejné sociální a daňové výhody jako vlastním pracovníkům daného členského státu. Požadavek státního občanství České republiky, byť pouze pro jednoho z manželů, je tedy z tohoto hlediska diskriminační vůči občanům Evropské unie a jako takový nepřípustný. Požadavek trvalého bydliště v České republice je v tomto smyslu také nejasný, neboť není zřejmé, co má být měřítkem této trvalosti. Pokud bylo záměrem použít institutu trvalého pobytu, nutno konstatovat, že po občanech Evropské unie nemůže být vyžadován a z toho důvodu taková podmínka zakládá nerovné postavení ostatních občanů Evropské unie ve srovnání s občany České republiky. Navrhovaná úprava zavádí také nerovnost mezi bankami na finančním trhu, což je rovněž v rozporu s principy práva ES/EU.

Nehledě k výše uvedenému vláda dále uvádí, že návrh zákona je z hlediska věcného i legislativně technického nepřesný, nedopracovaný a v důsledku toho mnohdy i zmatečný. Jedná se například o tyto nedostatky:

- okruh oprávněných osob je vymezen velmi úzce, zejména horní věková hranice je z hlediska pořizování vlastnických forem bydlení velmi nízká, a to i s přihlédnutím k aktuálnímu demografickému vývoji, kdy výrazně stoupá věk uzavření prvního manželství, jakož i věk rodičů při narození prvního dítěte,
- práva a povinnosti dotčených osob, tj. žadatelů, bank a státu nejsou jednoznačně a jasně vymezeny,
- stanovení povinnosti soukromému subjektu (bance), aby uzavřela smlouvu o půjčce a ještě za netržních podmínek, je obtížně přijatelné; určení bank, které by měly za povinnost poskytovat takové půjčky, by v krajním případě muselo být vymezeno v zákoně a nemohlo by být ponecháno na rozhodnutí vládě,
- příjmová hranice žadatelů o půjčky je v návrhu odvozována od životního minima, přičemž není zřejmé, životní minimum koho mají předkladatelé na mysli,
- není zřejmé postavení obecních úřadů při poskytování půjček, návrh zákona předpokládá, že státní příspěvek hradí bankám Ministerstvo financí, přitom nárok na něj se má uplatnit u pověřeného obecního úřadu,
- chybí úprava postupu například v případech převodu nebo přechodu vlastnického práva, při vypořádání společného jmění manželů atd. po dobu splácení úvěru,
- chybí také jakékoliv kontrolní mechanismy.

I přes výše uvedené vláda sdílí s předkladateli názor, že podpora mladých lidí při zajišťování bydlení je nepochybně důležitým úkolem státní bytové politiky, který vláda však již několik let úspěšně zajišťuje zejména na základě nařízení vlády č. 616/2004 Sb., o použití prostředků Státního fondu rozvoje bydlení formou úvěru na úhradu části nákladů spojených s výstavbou nebo pořízením bytu některými osobami mladšími 36 let. Státní fond rozvoje bydlení poskytl od roku 2004 podle cit. nařízení vlády již více než 16 tisíc úvěrů, a to podstatně širšímu okruhu mladých lidí, než předpokládá návrh předkladatelů, tj. mladým lidem ve věku do 35 let, a za podstatně výhodnějších úrokových a dalších podmínek. Pevný úrok činí 2% p. a. po celou dobu splatnosti, která může být až 20 let s možností desetiletého odkladu. Státní fond rozvoje bydlení nepožaduje žádné poplatky, hodnocení bonity žadatele o úvěr je výrazně příznivější než u bank a pro nedostatek bonity je zamítnuto pouze cca 3% podaných žádostí.

Pro úplnost vláda uvádí, že předkladateli odhadovaný dopad návrhu zákona na státní rozpočet ve výši cca 100 mil. Kč ročně se jeví jako značně podhodnocený, neboť při výpočtu je třeba brát v úvahu, že výdaje státního rozpočtu by se při realizaci navrhovaného zákona týkaly nejen úhrady státního příspěvku, ale i úhrady majetkové újmy bankám, která by vznikla tím, že by půjčky poskytovaly za nižší než obvyklou úrokovou sazbu, jakož i tím, že by vynaložily náklady na správu předmětných půjček.